

PASLAPTINGI SILUETAI

Mažame Osthanno miestelyje prie Baltijos jūros buvo šiltas vasaros vakaras. Liepos vidurys, dienos ilgos ir šviesios, o saulė nepradėdavo leistis iki pat dešimtos vakaro. Paplūdimyje prie uosto per smėlį jau driekėsi ilgi šešėliai.

Kai jau beveik visai sutemo, galėjai išvysti per paplūdimį lėtai į skirtingas puses tykinančius siluetus. Regis, jie nešėsi kažkokius krepšius ir, jei būtum įsižiūrėjęs atidžiau, būtum įžvelgęs, kad tarp jų esama ir vaikų, ir suaugusiųjų. Bet, tiesą sakant, niekas jų taip ir nepamatė, juk tai tebuvo paprasčiausias vakaras Osthamne ir visi miestelio gyventojai, jei dar nenuėjo miegoti, sėdėjo namie ir žiūrėjo televizorių.

Juos matė tik keistos išvaizdos apskuręs šuva. Jis buvo labradoro ir kinų kuoduotojo mišrūnas. Jo ausys buvo didžiulės kaip šikšnosparnio sparnai, su styrančiais baltais gaurais, o kūnas nerangus, juodas, su didžiulėmis letenom. Šuo šmirinėjo tarp siluetų, kurie tai vienas, tai kitas vis jį paglostydavo.

Galų gale paslaptieji siluetai baigė kažin kokius savo darbus ir išėjo iš paplūdimio ilga vora, o šuo nusekė iš paskos švytuodamas uodega. Jie susirinko į būrelį ir valandėlę kuždėjosi, o tada patraukė keliu į miesto aikštę ir dingo. Aikštėje nebuvo nė gyvos dvasios, net dešrainių kioskas jau buvo uždarytas nakčiai. Didingas fontanas vidury aikštės apsuptas žalumos čiurškė vandens sroves ir šios spindėjo geltonoje vienišo gatvės žibinto šviesoje. Girdėjosi tik švelnus vandens teškėjimas.

Staiga šviesos spindulius užgožė tamsūs siluetai, suspitę aplink fontaną.

*

Elegantiškame name prie pat aikštės gyveno politikas vardu Turė Hiornmanas – vienas svarbiausių žmonių Osthame. Dabar jis sėdėjo svetainėje užsitraukęs užuolaidas ir žiūrėjo anglų futbolo lygos rungtynes per televiziją. Jo žmona Lilijan stovėjo prie lango ir laistė gėles. Staiga pro užuolaidų tarpą pamatė, kad aikštėje kažkas dedasi.

– Ture! – pašaukė ji. – Ture, ten lauke kažkas... nežinau... ką jie ten daro?

– Ša! – sušnypstė jos vyras. – Per tavo praleidau galutinį „Totenamą“ ir „Arsenalą“ rungtynių rezultata!

Vėliau jis labai pasigailėjo, kad tą vakarą nesiklausė žmonos.

Anksti kitą rytą Pelis Penas, vienintelis vietinio laikraščio „Osthamno įdomybės“ žurnalistas, atpūkštė į aikštę. Paprastai visada iš pat ryto apeidavo miestelį, kad pirmasis sužinotų, jei kas nutiko per naktį.

Nors Osthamne ne tiek daug ko ir nutikdavo. Paskutinė sensacija buvo vagystės per praeitų metų Helovino maskaradą. Aną kovą dar buvo naujiena, kad ką tik įrengtą naują gatvės žibintą kažkas iš karto sudaužė akmeniu, paleistu į kniaukiančią katę. Kitą sykį rašė apie pavogtą dviratį, kuris staiga atsirado Sturvaloje. Pelis Penas atsiduso. Nelengva būti reporteriu tokiame miestelyje kaip Osthamnas.

Jis nusibraukė nuo kaktos prakaitą. Pelis buvo apvalutis raudonplaukis vyrukas apsmukusiais džinsais ir rankoje nešiodavosi atverstą užrašinę su tušinuku. Jau ankstyvo ryto šilumoj visas sušuto ir nusprendė prisėsti ant dailaus gėlyno bortelio, kur dieną naktį vėsinamai taškėsi fontanas.

Bet kas gi čia dabar? Pelis Penas sustingo ir išpūtė akis. Kas nutiko fontanui?

Fontanas buvo aukštas ir gražus, vaizduojantis jauną undinėlę, įsitaisiusią ant uolos. Aplink ją bronzinės žuvys į visas puses purškė vandenį.

Bet šiandien su fontanu kažkas labai negerai. Kažkas žuvims į žiotis prikišo šiukšlių: ledų popierėlių, laikraščių, cigarečių

pakelių, saldainių maišelių. Dėl to vanduo iš žuvų burnų sklido į visas puses ir priėjęs arčiau galėjai sušlapti. Undinėlei ant kaklo buvo užkabintas tuščių skardinių vėrinys, o ant galvos užmaukšlintas kiauras paplūdimio kamuolys.

– Šiukšlintojai! Šiukšlių teroristai! – iš visų plaučių suriko Pelis Penas ir apsidairė. Jis labai domėjosi terorizmu ir visur įtarinėjo teroristus. – KIENO čia darbas?

Niekas jam neatsakė. Bet nuo uosto atitapsėjo tas keistas šuo didelėm ausim, panašiom į šikšnosparnio sparnus. Prisiartino prie suoliuko, ant kurio sėdėjo Pelis, išrietė nugarą ir paliko didžiulę krūvą kakų.

– Ne, čia tai jau... – sukliko Pelis. – Dabar dar ir gyvūnai teršia mūsų gražiąją aikštę! Dink iš čia, bjaurus žvėrie!

Karpotojo beržo šešėlyje stovėjo moteris ir pro šakas stebėjo Pelį Peną. Ji vilkėjo tvarkingą juodą kostiuminį švarką ir sijoną, jos veidas atrodė išbalęs, o akys šaltos ir žydros. Ji tyliai pati sau nusijuokė, iššiepdama aštrius dantis, tada apsisuko ir nusliūkinė į vieną iš siaurų gatvelių, vedančių iš aikštės.

SUGRIŽIMAS Į SALĄ

Karlsonų šeimyna – mama Ula, tėtis Alanas ir dukros Julija su Kamane – vakarieniavo prie virtuvinio stalo. Jų storulis margas katinas, vardu Prietranka, tupėjo po stalu ir graibstė ant grindų krintančius trupinius.

– O jei imtume ir investuotume į didžiulį šaunų miesto visureigį? – susimąstęs kalbėjo tėtis. – Tokį keturiais ratais varomą, kuris galėtų visur važiuoti! Juk mes dažnai leidžiamės į keliones ko nors tyrinėti! Tada reikia vežtis įrangą ir medžiagų!

Kamanė suprunksėtė.

– Kokią įrangą? – paklausė ji. – Jums gi nereikia jokių laboratorijų nei didelių aparatų? Jūs juk ne tokie mokslininkai! Jūs tik klausinėjat žmonių apie jų dialektus, arba ką jie valgo, kokį dievą tiki ir panašiai!

Prietranka, kuris visada puikiai jausdavo savo šeiminių nuotaikas, pro languotos staltiesės kraštą piktai pažvelgė į mergaičių tėtį.

– Fniiiiioooo! – subliuvo katinas.

Julija suraukė kaktą ir taip pat griežtai dėbtelejo į tėtį.

– Ar tu, tėti, nutuoki, kaip tie griozdai visureigiai kenkia aplinkai? Jie ryja galybę benzino, o...

– Taip, taip, Julija, verčiau tylėk ir valgyk. Pakalbėsim apie tai kitą dieną, – atsakė tėtis numodamas ranka.

Bet Julijos taip lengvai nenutildysi. Ji ką tik matė įdomią laidą apie aplinkos taršą.

– ...ką jau kalbėti apie lėktuvų išmetamas dujas. Mums APSKRITAI nereiktų turėti automobilio, nes Grenlandijoje tuoj nutirps visas ledas...

Dabar sunerimo ir Kamanė.

– Ledas Grenlandijoje? Bet kas tada bus su visais baltaisiais lokiais ir jūrų liūtais? Ir tais apvaliais nameliais, kur žmonės gyvena, – iglu? Ne, tėti, teks tau susiimti!

Tėtis susiraukęs pažvelgė į jas.

– Vadinasi, šiltnamio efektas – mano vieno kaltė? Žinot, mergaitės, džiaugiuosi, kad ryt iškeliaujat vasaroti pas tetą Fridą. Bus man ramu namie!

Bet Julija nepasidavė.

– Tėti, pažadi, kad nenusipirksi visureigio, kol mes būsim išvykusios?

– Pažada! – atrėžė mama Ula ir griežtai dėbtelejo į tėtį.

Mama paprastai tesėdavo pažadus, net ir už tėtį.

Kitą dieną keturi pusbroliai – Julija, Kamanė, Džordžas ir Aleksas – į Osthanno autobusų stotį atvyko beveik tuo pačiu metu, tik skirtingais autobusais. Jie kaip visada susitiko mažojoje kavinukėje laukimo salėje. Pirmiausia atvažiavo Julija su Kamane, tada Aleksas.

– Ooo, Aleksai! – nušvito Kamanė. – Koks tu *aukštas* pasidarei. Toks kaip Džordžas! Noriu ir aš būti aukšta! Gal valgai ko nors, nuo ko taip augi?

Aleksas pabučiavo ją į abu skruostus, mat Prancūzijoje įprasta taip sveikintis su giminėmis.

– Avižų košę! – nusijuokė jis. – Mažiausiai tris kartus per dieną! O kartais dar ir naktį suvalgau porciją!

Kamanė nukragino galvą. Ji nepakentė avižų košės ir Aleksas tą, aišku, žinojo.

– Neerzink jos, – sudraudė Julija. Ji visad gindavo sesutę nuo kitų. Tik jai pačiai galima su maže rietis. – Kamane, būtų keisčiau, jei jis neaugtų, tiesa? Jei imtų trauktis ir pavirstų į nykštuką?

– Kas pavirto į nykštuką? – paklausė kažkas jiems už nugaros. Julija atsigrėžė.

– Džordžai! Na tikrai ne tu! Tu gi dar labiau paaugai! Plaukai irgi ilgesni! Ruošiesi darytis kokią ypatingą šukuoseną? Gal kasų vainiką pinsi aplink ausis? Būtų labai gražu!

– Man regis, tu pavydi, – nusijuokė Džordžas, – nes pačiai ant galvos trumpi pūkai! Gal tau reiktų pasipurkšt trąšų, kokių parduoda purkštuvuose gėlių parduotuvėj, ana ten?

Julija irgi nusikvatojo ir paplojo jam per nugarą. Džordžas – jos geriausias draugas.

– O gal aš ką tik apsikirpau, – atšovė ji. – Ir Kamanė gali papasakoti kodėl!

Kamanė pasimuistė.

– Tik norėjau tave truputį pagražinti, – sumurmėjo ji, – pažiūrėti, kaip atrodytų nauja šukuosena!

– Šita mažė nusprendė, kad būtų šaunu, jei panėšėčiau į Prietranką, tad vieną vakarą, kol kietai miegojau, užpylė ant plaukų dažų. Rado nukainotų kažkokioj maskaradų krautuvėj ir...

– Tokia nuolaida, kad negalėjau susilaikyti! – paaiškino Kamanė. – Kainavo tik po tris kronas už pakelį!

Prietranka prisliūkino arčiau ir liuoktelėjo Kamanėi ant kelių. Jo kailis mirgėjo raudona, juoda, balta, pilka ir ruda spalvomis.

– Tai nori pasakyti, kad... – pradėjo Aleksas.

– Taip. Pabudusi atrodžiau kaip barsukas lapės kailiu, – atšovė Julija. – Ir blogiausia, kad nepavyko išplauti. Todėl taip pigiai ir kainavo!

Pusbroliai nusijuokė, o Kamanė panūdo keisti pokalbio temą.

– Ko ten tiek žmonių prisirinko aikštėj? – mostelėjo ranka. – Sakytum, pusė Osthanno susiruošė nerti į tą fontaną!

Julija dirstelėjo į laikrodį.

– Einam, pažiūrėsim! – pasiūlė. – Frida bus čia tik po pusvalandžio!

Jie sugrūdo krepšius į bagažo spinteles ir paleido Prietranką laisvai lakstyti. Nepažįstamose vietose jis paprastai toli nuo šeimininkų nebėgdavo.

Teko prasibrauti pro būrį žmonių, susigrūdusių aplink fontaną.

Miestelio gyventojai susijaudinę klegėjo.

– Skandalas!

– *Kas* galėjo taip padaryti?

– Reiktų juos nuplakti! – šūkalojo žmonės iš visų pusių.

Pusbroliai tylomis sužiuro į fontaną. Vandenyje lėtai sūkuravo storas šiukšlių sluoksnis: nuorūkos, saldainių popierėliai, ledų pagaliukai ir tušti buteliai. Atrodė siaubingai ir Julija sudrebėjo. Greta išgirdo Aleksą murmant prancūziškai, regis, keikiantis. Kas, po paraliais, nusiaubė šį fontaną?

AHA IR KAKARIEKAKA

Prie Osthanno fontano susirinkę miestelėnai darėsi vis piktesni.

Viena mergaitė trumpai kirptais rudais plaukais, panašaus amžiaus kaip pusbroliai, užšoko ant plataus fontano krašto. Keistas juodmargis šuva didelėm baltom, gauruotom ausim bandė lipti jai iš paskos, bet mergaitė jį nuvijo.

– Sėsk, Žaibai! – griežtai tarė ji ir atsisukusi į miestelėnus prabilo pakeltu balsu: – Pagalvokit, gal čia jūsų pačių kaltė!

– Ką čia tauški, mergiote? – piktai sulajo senyvas vyras. – Nesu į fontaną nė šiukšlėlės įmetęs!

– Ne, bet gal esat šiukšlinęs kur nors kitur? Būtent taip vakarais atrodo paplūdimys, žinau, gyvenu visai prie pat!

– Ką nori pasakyti? Čia tu viską...

Jaunas vaikinukas užšoko ant fontano krašto greta mergaitės.

– Juk ne pirmą kartą matote šiukšles ten, kur joms ne vieta, tiesa? – sušuko jis. – Tik šį kartą kažkas viską suvilko čia. Ar esat tikri, kad *patys* niekad nenumetėt ledų pagaliuko ar nuo-

rūkos? O gal tuščios skardinės? Pažiūrėkim... pakelkit rankas tie, kurie niekad nėra šiukšlinę!

Aplink fontaną stojo tylą. Žmonės susigėdę spoksojo į žemę. Niekas nepakėlė rankos.

– Ak, gal jau metas būtų išgerti kavos, – sumurmėjo kažkas.

– Oi, jau taip vėlu? – burbtelėjo kitas.

Po akimirkos prie fontano nebeliko nė gyvos dvasios – piktieji miestelėnai nuspūdino šalin. Liko tik vaikinai ir mergina ant fontano krašto.

Džordžas priėjo prie jų.

– Kažkas, matyt, surinko visas šiukšles ir atnešė čia, ar ne? – tarė jis mergaitei. – Kad ir kas tai padarė, jie tikri šaunuoliai. Ar tai jūs?

Ji neatsakė, tik įtariai nužvelgė Džordžą.

– Aš Džordžas, beje, – pridūrė jis kaip įmanydamas draugiškiau.

– O aš – Kamanė, – cyptelėjo mažoji, priėjusi arčiau. – Mes gyvename Kragų saloje! Bent jau vasaromis!

– Kragų saloje! – susimąstė mergina. – Kaip įdomu!

– Tikrai įdomu! – čiauškėjo Kamanė. – Labai šauni sala su paplūdimiu ir mišku, su grotu ir bokštu...

– Jūs taip ir neatsakėte, ar tai jūsų darbas! – pertraukė ją Julija. – Aš, aišku, irgi manau, kad mintis šauni. Dabar žmonės gal supras, kad numestos šiukšlės neišnyksta ore!

Staiga pasigirdo šnypštimas. Prietranka išvydo juodos ir baltos spalvos šunį ir liuoktelėjo ant fontano krašto.

– Jaaaaahhh! – miaukė jis išskėstais nagais mojuodamas į šuns pusę.

Šuva ėmė lakstyti ratais, tarytum ieškodamas, kur pasislėpti.

Kartkartėmis vis sustodavo ir inkšdamas liūdnam pažvelgavo į Prietranką.

– Į vietą, Žaibai! – sušuko mergaitė, turbūt jo šeimininkė. – Matot, jis bijo kačių. Ar čia jūsų katinas? Bet nė klausti nereikia, – nusijuokė ji, žiūrėdama į dėmėtus Julijos plaukus. – Matyti, kad esat giminės!

Julija nesusilaikiusi irgi šyptelėjo. Bet jautėsi truputį kvailai dėl tų savo plaukų, tad atsisėdo ant bortelio ir raminausiai paglostė Žaibą už šikšnosparniškų ausų.

– Kuo jūs vardu? – paklausė Aleksas. – Aš tai Aleksas!

Mergaitė akimirką dvejojo.

– Aš vardu Mira, o čia Jokis. Jis mano pusbrolis.

– Oi, kiek čia pusbrolių! – nusijuokė Kamanė. – Mes visi irgi pusbroliai. Tik ne jūsų, aišku.

Mirai buvo apie dvylika. Tokia nedidukė, vilkėjo marškinėlius su didžiule panda. Jokis buvo vyresnis, mielų žydrų akių, plaukus susivėlęs į dredus. Julija pastebėjo, kad ant riešo jis išsitatuiravęs delfiną. Vaikinas jai nusišypsojo.

– Tai tau atrodo gerai, kad kažkas prišiukšlino fontaną? – paerzino jis.

Bet, Julijai nespėjus atsakyti, iš kito aikštės galo atsklido šūksniai:

– KAAAARLSSSOOOONAAI! PUBROLIAI KARLSONAI!

Teta Frida Karlson paskubomis atliuoksėjo prie fontano. Jos kasos šokčiojo kaip paukščių lizdas ir ji šypsojosi nuo ausies iki ausies.

– Pagaliau jus radau! Kiek aš ieškojau! Autobusų stoty aptikau tik tuščią katino narvą. Eikšokit, keliausim į Kragų salą!

Pusbroliai pamojavo Mirai su Jokiu ir linksmi plepėdami patraukė uosto link, tik dar užsuko į maisto prekių parduotuvę. Frida jau buvo nustojusi apsimetinėti, kad moka gaminti valgį, ir leido Aleksui spręsti, ką pirkti. Taip geriausia. Paskui iš stoties laukiamosios salės visi pasiėmė kuprines ir Prietrankos narvelį. Prietranka visom keturiom įsiremė į žemę ir piktai dėbsojo į juos.

– Mjeeeeeu! – tarė jis. O tai reiškė „Nenoriu daugiau į tą narvą, bet galit jį panešt!“

– Gerai jau! – tarė Julija, kuri beveik visada suprasdavo, ką Prietranka nori pasakyti. – Bet laikykis šalia mūsų, kad nepapultum po koku automobiliu!

Jie ilga vorele ėjo uosto link. Džordžas akimis nusekė pulką virš vandens klykaujančių žuvėdrių. Šią vasarą ruošėsi bandyti piešti paukščius, bet tai nelengva, nes jie niekad nestovi ramiai. Aleksas švilpavo prancūzišką dainelę, jausdamas, kaip gera grįžti. Jis bus čia per visas vasaros atostogas.

Julija pažvelgė į nediduką paplūdimį, besidriekiantį iki pat uosto.

– Matėt, šiandien paplūdimys neįprastai gražus ir švarus, – sušnibždėjo ji. – Jis juk paprastai atrodo kaip sąvartynas! Manot, šiukšles atitempė iš čia?

– Įdomu, ar Mira su Joku prikišo nagus, juk taip nieko ir neatsakė! – susimąstė Aleksas.

– Tik jau ne vieni du, – padarė išvadą Džordžas. – Būtų prireikę darbuotis dienų dienas, kad surinktų visas šiukšles ir nutemptų iki fontano. Bet lažinuosi, kad žino, kas čia dedasi!

– Aha, bet *aš* nieko apie tai nežinau! – patenkinta pareiškė Kamanė. – Antraip juk visada verčiat kaltę man, jei tik kur kokia netvarka! Tik todėl, kad vieną kartelį primėčiau į unitazą saldinių popierielių ir jis truputį užsikimšo...

– O kitą sykį netyčia pripylei į tėčio lagaminėlį limonado. Ir išterliojai sofą ledais, – pridūrė Julija. – Taip, čia tikrai galėjo būti tavo darbas!

– Aha ir kakariekaka! – atšovė Kamanė. Tai buvo jos naujas posakis, kuris reiškė maždaug „baik taukšt niekus!“ – Tu tikra liežuvautoja, Julija! Bet aš juk nerūkau, tiesa? Matei, kiek ten nuorūkų?